

Kącik Porad Obywatelskich

Renta rodzinna również z KRUS

Świadczenie w postaci renty rodzinnej to jedno z kilku uprawnień, które może uzyskać osoba po śmierci najbliższego członka rodziny.

Odejście bliskiej osoby jest dla każdego ogromnym przeżyciem i często wiąże się z wieloma niewiadomymi dotyczącymi przyszłości. Kiedy odchodzi osoba w podeszłym wieku jej członkowie rodziny są już zazwyczaj samodzielni i posiadają własne dochody. Inaczej wygląda sytuacja kiedy śmierć przychodzi nagle a w rodzinie pozostają np. nieletnie dzieci. Również w przypadku osób prowadzących gospodarstwa rolne lub podlegających ubezpieczeniu w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) istnieje możliwość uzyskania świadczenia w postaci renty rodzinnej. Spełnia ona formę zabezpieczenia finansowego ustawowo przewidzianego w określonych przypadkach. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. z późniejszymi zmianami o ubezpieczeniu społecznym rolników to podstawowy akt prawny, który reguluje zasady przyznawania renty rodzinnej.

Art. 18 w/w ustawy zawiera katalog świadczeń z ubezpieczenia emerytalno-rentowego którymi są:

- 1) emerytura rolnicza, w tym częściowa emerytura rolnicza, lub renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy;
- 2) renta rolnicza szkoleniowa;
- 3) renta rodzinna;
- 4) emerytura i renta z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin;
- 5) dodatki do emerytury rent, o których mowa w pkt 1–4;
- 6) zasiłek pogrzebowy

Uprawnienie do każdego z w/w świadczeń – również do renty rodzinnej jest ściśle związane z podleganiem ubezpieczeniu w KRUS. Ustawodawca określił dwie kategorie osób objętych ubezpieczeniem – z mocy ustawy lub na wniosek. Należy pamiętać, że podleganie ubezpieczeniu w KRUS jest ściśle powiązane z koniecznością opłacania odpowiednich składek.

Szczegółowe zasady dotyczące nabycia uprawnień do renty rodzinnej zostały zawarte w art. 29 do 33 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Przepisy te określają jakie warunki musiał spełniać zmarły, krąg osób uprawnionych do świadczenia oraz wysokość i zasady podziału świadczenia w przypadku wielu uprawnionych.

Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny zmarłego:

- emeryta lub rencisty mającego ustalone prawo do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia (tj. emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin albo emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy),
- ubezpieczonego, który w chwili śmierci spełniał warunki do uzyskania emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy; przyjmuje się, że był on całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym.

Do renty rodzinnej są uprawnieni następujący członkowie rodziny zmarłego:

- dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przy-

sposobione,

- przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka,
- małżonek (wdowa, wdowiec),
- rodzice, w tym również ojczym i macocha oraz osoby przysposabiające jeżeli spełniają warunki do uzyskania takiej renty w myśl przepisów emerytalnych.

Dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej do ukończenia 16 roku życia, a po osiągnięciu tego wieku – nie dłużej niż do osiągnięcia 25 roku życia, pod warunkiem nauki w szkole.

Ustawodawca w sposób szczególny zabezpieczył dzieci niepełnosprawne. Mogą one pobierać rentę rodzinną bez względu na wiek, jeżeli są całkowicie niezdolne do pracy (całkowicie niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym). Warunkiem jest, by stały się całkowicie niezdolne do pracy (całkowicie niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym) przed 16 rokiem życia lub w czasie nauki w szkole – przed ukończeniem 25 lat życia.

Ustawodawca przewidział również szczególny przypadek, jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia, będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów.

Przepisy zawierają również poszerzony katalog osób uprawnionych do których wliczono wnuki, rodzeństwo i inne dzieci przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka. Wymienione wcześniej osoby mają prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełniają warunki stawiane dzieciom własnym, a ponadto:

- zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na rok przed śmiercią ubezpieczonego (emeryta lub rencisty), chyba że śmierć była następstwem wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym lub choroby zawodowej oraz
- nie mają prawa do renty po zmarłych rodzicach, a gdy rodzice żyją, jeżeli nie mogą zapewnić im utrzymania albo ubezpieczony (emeryt lub rencista) lub jego małżonek był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.

Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna renta rodzinna. Jeżeli do renty rodzinnej uprawniona jest jedna osoba, renta wynosi 85% emerytury podstawowej, która od 1 marca 2013 roku wynosi 831 zł 15 gr ze zwiększeniem o:

- 50% nadwyżki - ponad kwotę emerytury podstawowej - emerytury lub renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin (tj. świadczeń przyznanych przed 01.01.1991 r.), jaka przysługiwała zmarłemu w chwili śmierci, albo
- 50% części składowej emerytury rolniczej lub renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwała lub przysługiwałaby zmarłemu w chwili śmierci.

Za każdą następną osobę uprawnioną wysokość renty rodzinnej, ustalonej w sposób określony wyżej, zwiększa się o 5%. Jeżeli śmierć nastąpiła w wyniku wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej, rentę rodzinną zwiększa się dodatkowo o 10%.

Zasadą jest, że łącznie renta rodzinna nie może być wyższa od kwoty świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu, i nie może być niższa od emerytury podstawowej. Wysokość renty rodzinnej ustala się za pomocą wskaźnika wymiaru.

Do renty rodzinnej mogą przysługiwać również dodatki określone w art. 31 ustawy i są nimi:

- dodatek pielęgnacyjny,
- dodatek dla sieroty zupelnej.

Renta rodzinna podlega podziałowi między uprawnionych, jeżeli:

- do renty rodzinnej uprawnione są osoby małoletnie, nad którymi opiekę sprawują różne osoby,
- pełnoletni członek rodziny zażąda podziału renty rodzinnej,
- zachodzą inne okoliczności uzasadniające podział renty rodzinnej.

Jeżeli do renty rodzinnej uprawnionych jest więcej niż jedna osoba, to jedna lub kilka z tych osób może zgłosić wniosek o wyłączenie z kręgu osób uprawnionych do renty i wówczas prawo do renty rodzinnej ulega ponownemu ustaleniu z pominięciem tej osoby. W wyniku powyższych działań osoba wnioskująca traci prawo do pobieranej części renty rodzinnej, ale przypada ona pozostałym osobom uprawnionym.

Jeżeli osoba pełnoletnia, uprawniona do renty rodzinnej, prowadzi działalność rolniczą, wypłata tej renty ulega zawieszeniu na zasadach określonych w przepisach ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (mających zastosowanie do emerytury rolniczej i renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy).

W szczególnej sytuacji może być osoba, urodzona po dniu 31 grudnia 1948 r., uprawniona do renty rodzinnej. Traci ona prawo do tego świadczenia, gdy uzyska prawo do emerytury pracowniczej. Jeżeli jednak osoba ta, zanim wystąpi z wnioskiem o emeryturę pracowniczą, złoży oświadczenie, iż wybiera rentę rodzinną, może nadal pobierać to świadczenie. W przypadku złożenia takiego oświadczenia środki zgromadzone na rachunku tej osoby w otwartym funduszu emerytalnym (OFE) są przekazywane przez ten fundusz, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa. Oświadczenie o wyborze świadczenia jest ostateczne i nie przysuguje od niego prawo odstąpienia.

Osoba uprawniona do renty rodzinnej jest wzywana przez KRUS – w terminie co najmniej 3 miesięcy przed osiągnięciem przez nią wieku emerytalnego – do złożenia ww. oświadczenia o wyborze świadczenia.

Dla dopełnienia tematu tego artykułu należy wspomnieć również o bardzo istotnych zapisach zawartych w art. 55 cyto-

wanej ustawy. Ustawodawca postanowił dać Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego tzw. „furtkę” w kwestii przyznania niektórych świadczeń. Również renta rodzinna została zaliczona do tego katalogu. Określono, że Prezes Kasy może przyznać emeryturę, rentę rolniczą z tytułu niezdolności do pracy lub rentę rodzinną rolnikowi lub domownikowi lub członkom rodziny zmarłego rolnika lub domownika, pomimo niespełnienia, wskutek szczególnych okoliczności, warunków określonych w ustawie, jeżeli zainteresowana osoba nie ma niezbędnych środków utrzymania i nie może ich uzyskać ze względu na wiek lub stan zdrowia. Musimy jednak pamiętać, że niespełnienie „normalnych” warunków musi nastąpić wskutek szczególnych okoliczności. Decyzja w tej sprawie jest fakultatywna i na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania tych szczególnych okoliczności.

W ramach zasady instancyjności postępowania na decyzję Prezesa KRUS służy również prawo wniesienia odwołania do sądu o czym wnioskodawca musi być pouczony w decyzji. Praktyka pokazuje, że wniesienie takiego odwołania do sądu, oczywiście odpowiednio uzasadnionego może doprowadzić do zmiany negatywnej decyzji i przyznania świadczenia w postaci renty rodzinnej.

Warto poszukać pomocy w napisaniu odpowiedniego odwołania, której mogą udzielić doradcy biura porad obywatelskich lub pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej.

Zachęcam również do odwiedzenia strony WWW.KRUS.GOV.PL, gdzie można uzyskać również druki wniosków – między innymi KRUS SR-12 – wniosek o rentę rodzinną. Z mojego doświadczenia wynika również, że pracownicy KRUS bardzo chętnie rzeczowo i przychylnie podchodzą do wszelkich pytań i wątpliwości. Polecam osobisty lub telefoniczny kontakt – najbliższa Placówka Terenowa Oddziału Regionalnego w Gdańsku znajdują się w

Człuchowie ul. Szczecińska 16

tel. (59) 834 11 63;

fax (59) 834 10 29

Godziny pracy:

poniedziałek 7:00 - 16:00

wtorek - piątek 7:00 - 15:00

Oddział Regionalny w Gdańsku

80-043 Gdańsk

ul. Trakt Św. Wojciecha 137

tel. Centrala (58) 301 03 52, Sekretariat (58) 301 48 93,

fax (58) 301 48 94

gdansk@krus.gov.pl

Godziny pracy:

poniedziałek - 7:00 - 16:00

wtorek - piątek - 7:00 - 15:00

Jacek Janusz

Biuro Porad Obywatelskich w Debrznie

Stowarzyszenie

"Na Rzecz Rozwoju Miasta i Gminy Debrzno"

ul. Ogrodowa 26

77 - 310 Debrzno

tel. +48 59 833 57 50, +48 59 833 71 49

fax +48 59 833 71 79

www.bpo.stowdeb.pl

